

Sygn. akt. III RC 176/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Olkuszu III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Gabriela Krawczyk

Protokolant sekr.sądowy Anna Baran

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2016 r. w Olkuszu

na rozprawie

sprawy z powództwa A. W.

przeciwko W. W.

o alimenty

I. Zasądza od pozwanego W. W. , PESEL: (...) na rzecz powódki A. W., PESEL: (...) alimenty w wysokości po 200zł. (dwieście złotych) miesięcznie, płatne do jej rąk do dnia 15-go każdego następującego po sobie miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia 2 lipca 2015r.;

II. Wyrokowi w pkt. I-szym nadaje rygor natychmiastowej wykonalności;

III. W pozostałej części powództwo oddala ;

IV. Nakazuje pobrać od pozwanego W. W., PESEL: (...) na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Rejonowy w Olkuszu kwotę 120zł. (sto dwadzieścia złotych) tytułem opłaty stosunkowej od uiszczenia której strona powodowa była zwolniona z mocy ustawy oraz kwotę 6,00 złotych (sześć złotych 00/100) za odpis wyroku z klauzulą wykonalności;

V. Zasądza od pozwanego W. W. , PESEL: (...) na rzecz powódki A. W. PESEL: (...) kwotę 600zł. (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia z dnia 4 lipca 2016 r.

Pozwem z dnia 2 lipca 2015 r. powódka A. W. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego W. W. alimentów w kwocie po 1000 zł miesięcznie, począwszy od dnia 1 czerwca 2015 r., płatnych z góry do 15 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia którejkolwiek z rat. Ponadto wniosła o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że małżeństwo stron zostało rozwiązane przez rozwód. Powódka jest osobą niepełnosprawną, całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji. Jedynym źródłem jej dochodu jest świadczenie rentowe w wysokości 965,38 zł. Powódka jest osobą samotną, z powodu istniejących konfliktów nie może liczyć na pomoc członków rodziny. Pozwany natomiast jest w dobrej sytuacji materialnej, posiada stałe źródło dochodu i może wspierać powódkę finansowo.

W odpowiedzi na pozew W. W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i nie obciążanie go kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazał, że rozwód stron został orzeczony bez orzekania o winie. Już w trakcie postępowania rozwodowego powódka pobierała rentę inwalidzką. Posiada ona wysoce konfliktową osobowość przez co jest skłócona z całą rodziną. Powódka mieszka z matką, i to jej matka w przeważającej części ponosi opłaty związane z utrzymaniem domu. Mimo zawartej w tym zakresie umowy, powódka tylko w nieznacznej części dokłada się do kosztów prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego. Nie można również stwierdzić istnienia przesłanki „wyjątkowych okoliczności”, o której mowa w art. 60 § 3 krio. Powódka nie cierpi niedostatku, zakupiła ostatnio nowoczesny telewizor, dwa fotele wiklinowe i stół, korzysta z telefonu oraz laptopa, darmowych pobyków w sanatoriach. Pozwany posiada natomiast dwójkę dzieci z drugiego związku oraz wspomaga finansowo córkę stron – M. W. (1). Spłaca również kredyt w ratach po 780 zł miesięcznie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy :

A. W. i W. W. zawarli związek małżeński 21 czerwca 1986 r. Posiadają jedno dziecko – dorosłą córkę M. W. (1).

[dowody: odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 6, przesłuchanie W. W. – k. 63v. – 64, przesłuchanie A. W. – k. 196v. - 197]

W trakcie małżeństwa A. W. przez krótki okres pracowała jako referent w zakładzie elektrycznym. Następnie utrzymywała się z zarobków męża i zajmowała się domem. Po urodzeniu dziecka rozpoznano u niej występowanie choroby SM tj. stwardnienie rozsiane. Powódka w trakcie małżeństwa poruszała się o własnych siłach, zdarzały się tylko ataki choroby polegające na częściowym paraliżu jednej nogi. W chwili rozwodu powódka pobierała rentę inwalidzką.

[dowody: przesłuchanie W. W. – k. 63v. – 64, zeznania świadka K. W. – k. 119v. – 121, przesłuchanie A. W. – k. 196v. – 197]

W. W. w trakcie małżeństwa wyjechał do pracy w Niemczech. Od tego momentu nasilił się konflikt między małżonkami. Mężczyzna z zarobionych pieniędzy utrzymywał córkę M. W. (1), która studiowała w K.. Alimenty przysyłał A. W., która wydzielala córce środki w miesięcznych transzach. Na tle wysokości tych kwot doszło do konfliktu między kobietami. W jego wyniku W. W. zaczął przekazywać środki bezpośrednio córce.

[dowody: zeznania świadka M. W. (1) – k. 62v. – 63, przesłuchanie W. W. – k. 63v. – 64]

Małżeństwo A. W. i W. W. zostało rozwiązane przez rozwód bez orzekania o winie w dniu 3 listopada 1997 r.

[dowody: wyrok Sądu Wojewódzkiego w Katowicach z dnia 3 listopada 1997 r., sygn. akt. I C 941/97 – k. 46 akt Sądu Wojewódzkiego w Katowicach, sygn. I C 941/97]

A. W. jest osobą niepełnosprawną, zdiagnozowano u niej stwardnienie rozsiane, kurczowe porażenie kończyn dolnych, zespół bólowy kręgosłupa, nadciśnienie tętnicze oraz zaparcie nawykowe. Od 2004 r. z powodu postępującej choroby porusza się na wózku inwalidzkim. Jest osobą trwale i całkowicie niezdolną do pracy oraz niezdolną do samodzielnej egzystencji. W celu zahamowania rozwoju choroby zalecane jest leczenie neurologiczne oraz jak najintensywniejsza rehabilitacja. Kobieta zamieszkuje wraz z matką K. W. oraz bratem P. W. w domu jednorodzinnym w Ż., gdzie zajmuje piętro budynku składające się z pięciu pomieszczeń (trzy pokoje, kuchnia oraz łazienka) przystosowanych do potrzeb osoby niepełnosprawnej. W budynku zainstalowana jest winda. Dom jest własnością K. W.. Między mieszkańcami doszło do zawarcia umowy, na podstawie której A. W. zobowiązała się do regulowania opłat za wodę i gaz w wysokości ¼ wartości każdej faktury. Kobieta partycypuje w powyższych kosztach, jednak w części mniejszej niż wynika z zawartego porozumienia. Opłaty za prąd są rozliczane na podstawie wskazań oddzielnych liczników.

[dowody: orzeczenie lekarza orzecznika ZUS – k. 10, dokumentacja medyczna - k. 16, 135 – 136, umowa wraz z aneksem – k. 115 – 118, zeznania świadka M. W. (1) – k. 62v. – 63, przesłuchanie W. W. – k. 63v. – 64, zeznania świadka K. W. – k. 119v. – 121, przesłuchanie A. W. – k. 196v. – 197]

A. W. pobiera świadczenie rentowe oraz dodatek pielęgnacyjny w łącznej kwocie 965,38 zł. Powódka objęta jest pomocą Ośrodka Pomocy (...) w O. w postaci usług opiekuńczych – opieki w domu od grudnia 2008 r. Pomoc ta jest odpłatna i wynosi 1,80 zł za godzinę. Opłaty z tego tytułu są regularnie przez A. W. uiszczane. Ponadto kobieta okresowo otrzymuje zasiłki celowe na dofinansowanie poniesionych kosztów leczenia. Świadczenia takie zostały wypłacone w sierpniu 2011 r. (250 zł), maju 2014 r. (80 zł), października 2014 r. (60 zł), lutym 2015 r. (110 zł), maju 2015 r. (200 zł) i sierpniu 2015 r. (110 zł). A. W. korzysta ponadto z pomocy wolontariuszki, która pomaga jej w transporcie do lekarza, robieniu zakupów i sprzątaniu. Średnio dwa - trzy razy do roku powódka wyjeżdża na refundowane turnusy sanatoryjne.

A. W. korzysta również z pomocy finansowej instytucji publicznych oraz fundacji. Kobieta ma założone subkonto w Fundacji (...) w K., gdzie zgromadzono kwotę 370 zł przeznaczoną na zakup leków.

[dowody: zaświadczenie z dnia 16 czerwca 2015 r. – k. 8, decyzja z dnia 10 marca 2015 r. – k. 9, decyzje w sprawie ustalenia prawa do zasiłku celowego – k. 11 – 15, 140, zeznania świadka M. W. (1) – k. 62v. – 63, zeznania świadka K. W. – k. 119v. – 121, zeznania świadka B. Ł. - k. 141v. – 142, zeznania świadka J. G. – k. 166 – 167, przesłuchanie A. W. – k. 196v. – 197]

A. W. jest skonfliktowana z pozostałymi członkami rodziny, w tym ze wspólnie zamieszkującymi z nią matką i bratem. Od kilku lat nie otrzymuje kontaktów z córką M. W. (1).

[dowody: zeznania świadka M. W. (1) – k. 62v. – 63, przesłuchanie W. W. – k. 63v. – 64, zeznania świadka K. W. – k. 119v. – 121, przesłuchanie A. W. – k. 196v. – 197]

A. W. stale przyjmuje leki, których koszt wynosi około 300 zł miesięcznie. Powódka wymaga również systematycznych zabiegów rehabilitacyjnych. W tym zakresie przysługują jej refundowane zabiegi, które jednak nie są jej zdaniem wystarczające. Wobec powyższego dwukrotnie korzystała z prywatnej usługi rehabilitacyjnej w łącznej kwocie 900 zł (450 zł za jeden zabieg). Kobiety nie stać na regularne korzystanie z prywatnych zabiegów rehabilitacyjnych.

A. W. partycypuje w kosztach energii gazowej i wody w zależności od zużycia. Opłaca koszty energii elektrycznej w kwocie 50 - 60 zł miesięcznie. Ponosi koszty związane z ubezpieczeniem w wysokości 10,44 zł co drugi miesiąc, opłaca telefon w kwocie 38 zł miesięcznie oraz Internet w kwocie 50 zł miesięcznie. Ponosi również koszty dojazdów taksówką do lekarzy, na zabiegi oraz turnusy sanatoryjne w zależności od potrzeby oraz odległości.

[dowody: faktury i rachunki – k. 17 – 26, 73 – 97, 130, 131 – 134. 137 – 139, przesłuchanie A. W. – k. 196v. - 197]

W. W. mieszka obecnie w własnościowym mieszkaniu w W. razem z drugą żoną – M. W. (2) oraz dwójką dzieci - I. W. i M. W. (3). Wraz z rodziną przejściowo mieszka również M. W. (1), która jest przez ojca utrzymywana. Mężczyzna zatrudniony jest jako technik – serwisant na podstawie umowy o pracę, ze średnim wynagrodzeniem netto wynoszącym 2.500 zł miesięcznie. M. W. (2) otrzymuje wynagrodzenie za pracę w wysokości 2.920,64 zł netto miesięcznie. I. W. uczęszcza do liceum dwujęzycznego, bierze udział w wymianach do Niemiec, które wymagają dofinansowania ze strony rodziny w kwocie 100 – 150 euro. M. W. (3) uczęszcza na korepetycje z matematyki. Opłaty z tytułu utrzymania mieszkania wynoszą: czynsz – 600 zł, energia – 260 zł, gaz – 30 – 40 zł, telefony – 150 zł. Ponadto W. W. przyjmuje leki na nadciśnienie, których koszt wynosi 100 zł miesięcznie. Mężczyzna spłaca kredyt w wysokości 20.000 zł, z miesięczną ratą wynoszącą 738,97 zł. Córka I. W. pozostaje w stałym leczeniu ortodontycznym, którego dotychczasowe koszty wyniosły 5.880 zł a minimalna płatność miesięczna wynosi 250 zł.

[dowody: zaświadczenia o zarobkach – k. 53,111, 195, zeznania świadka M. W. (1) – k. 62v. – 63, przesłuchanie W. W. – k. 63v. – 64, faktury i rachunki – k. 104 – 108, pismo z dnia 19 października 2015 r. – k. 109, terminarz spłat pożyczki – k. 110]

Przedstawiony stan faktyczny oparty został na wskazanych wyżej dowodach z dokumentów, zeznaniach świadków oraz uzupełniająco na przesłuchaniu stron. Dokumenty nie były kwestionowane przez żadną ze stron, wobec czego Sąd uznał je za w pełni wiarygodne. Również osobowe źródła dowodowe tworzą spójną całość, wzajemnie się pokrywając oraz uzupełniając. Nieznaczne różnice wynikają z wielowątkowości sprawy oraz upływu czasu i nie wpływają na ocenę wiarygodności poszczególnych dowodów. Świadczenie oraz strony wskazywały okoliczności, których nie pamiętają lub co do których nie mają wiedzy, co przemawia za rzetelnością ich relacji.

Sąd po początkowym dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego neurologa uchylił postanowienie w tym zakresie z uwagi na brak możliwości przeprowadzenia tego dowodu. Spośród biegłych z list Sądów Okręgowych w Krakowie oraz w K. tylko jeden biegły podjął się sporządzenia opinii pod warunkiem stawiennictwa powódki w jego gabinecie w S.. Ze względu na stan zdrowia A. W. przeprowadzenie badania poza jej miejscem zamieszkania okazało się niemożliwe. Z powyższych względów niemożliwe okazało się przeprowadzenie dowodu zgodnie z postanowieniem Sądu z dnia 11 kwietnia 2016 r.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie. Podstawą prawną rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie jest przepis art. 60 § 1 krio. Zgodnie z jego treścią małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego. Obowiązek powyższy wygasa z upływem pięciu lat od orzeczenia rozwodu, chyba że ze względu na szczególne okoliczności sąd na żądanie uprawnionego przedłuży wymieniony termin pięcioletni (art 60 § 3 krio).

Obowiązek świadczeń alimentacyjnych między małżonkami po rozwodzie stanowi kontynuację obowiązku wzajemnej pomocy, powstałego przez zawarcie związku małżeńskiego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 16 grudnia 1987, III CZP 91/86, OSNC 1988/4/42). Obowiązek taki powinien być ustalony w odpowiednim zakresie, celem zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego. Czynnikiem decydującym może być w tym zakresie między innymi wiek, stan zdrowia małżonków, zdolność do pracy zarobkowej. Zasadzając alimenty na podstawie art. 60 § 1 krio trzeba jednak mieć na względzie również sytuację materialną małżonka zobowiązanego, a więc jego możliwości zarobkowe i majątkowe. Jeśli sytuacja ta nie pozwala na przyczynianie się w żadnym stopniu do utrzymania małżonka pozostającego w niedostatku, to alimenty nie mogą zostać zasądzone (por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 maja 2000 r., IV CKN 1222/2000, L.pl nr (...)).

W niniejszej sprawie powódka nie została uznana za wyłącznie winną rozkładu pożycia, bowiem w wyroku rozwodowym sąd w ogóle nie orzekał o winie. Uprawnionym jest również twierdzenie, że A. W. po rozwodzie znalazła się w niedostatku. Wskazać należy, że pojęcie niedostatku nie zostało zdefiniowane w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. Definicję taką można jednak wyprowadzić z poglądów przedstawicieli doktryny oraz z orzecznictwa, zgodnie z którymi niedostatek należy rozumieć jako brak środków na pełne pokrycie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, to jest na zapewnienie sobie normalnych warunków bytowych adekwatnych do wieku i stanu zdrowia, pomimo wykorzystania przez niego wszystkich dostępnych legalnie i w granicach rozsądku możliwości w celu uzyskania niezbędnych dochodów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 7 września 2000 r., I CKN 872/2000, L.pl nr (...); z 5 lipca 2000 r., I CKN 226/2000, L.pl nr (...); z 28 czerwca 2000 r., IV CKN 662/2000, L.pl nr (...)). Odnosząc to do niniejszej sprawy wskazać należy, że podczas trwania małżeństwa powódka przez większość czasu była utrzymywana przez męża. Ponadto już wtedy otrzymywała rentę, choć jej stan był znacznie lepszy niż obecnie – kobieta poruszała się o własnych siłach, nie korzystała z wózka inwalidzkiego. Gdy pozwany pracował w Niemczech, przysyłał środki na utrzymanie córki, którymi zarządzała powódka. Po rozwodzie kobieta zmuszona została utrzymywać się jedynie

ze świadczeń rentowych. Alimenty na rzecz córki zaczęły być przekazywane przez pozwanego bezpośrednio M. W. (1). Ponadto znacznie wzrosły potrzeby powódki w zakresie ochrony zdrowia. Postępująca choroba spowodowała jej całkowitą niezdolność do pracy oraz samodzielnej egzystencji. Koniecznym okazało się korzystanie przez powódkę z pomocy społecznej w zakresie opieki. Zwiększyła się częstotliwość wizyt lekarskich oraz turnusów rehabilitacyjnych. Kobieta nie mogąc liczyć na pomoc rodziny, z którą jest skonfliktowana, zmuszona jest do korzystania z usług taksówkarza. Ponadto wzrosły koszty przeznaczane na zakup leków. Stan powódki wymaga przy tym jak najczęstszej rehabilitacji. Zapewnione ze środków NFZ zabiegi nie są w tej mierze wystarczające, natomiast prywatne usługi pozostają poza możliwościami finansowymi kobiety. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, A. W. dzięki wsparciu organów pomocy społecznej oraz fundacji, jest w stanie pokryć koszty utrzymania oraz w przeważającej mierze koszty leczenia, rehabilitacji oraz zakupu leków. Funduszy brakuje jednak na konieczne zabiegi rehabilitacyjne, które są zapewniane przez NFZ jedynie w ograniczonym zakresie. Wydatki z tym związane należy uznać jako konieczne do zapewnienia normalnych warunków bytowych adekwatnych do wieku i stanu zdrowia powódki. Dzięki nim możliwe jest bowiem spowolnienie rozwoju choroby. Powódka wykorzystywała już wszystkie możliwości samodzielnego uzyskania dochodu. Korzysta z pomocy organów pomocy społecznej, fundacji, wolontariatu. Z powodu całkowitej niezdolności do pracy nie może podjąć zatrudnienia, nawet w ograniczonym zakresie. W wyniku konfliktów rodzinnych nie może również liczyć na pomoc matki, brata oraz córki. Biorąc pod uwagę powyższe elementy należy uznać, że powódka znalazła się po rozwodzie w niedostatku.

Zgodnie z art. 60 § 3 krio obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa z upływem pięciu lat od orzeczenia rozwodu, chyba że ze względu na szczególne okoliczności sąd na żądanie uprawnionego przedłuży wymieniony termin pięcioletni. Od chwili orzeczenia rozwodu między stronami upłynęło więcej niż 5 lat. Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie zachodzą jednak szczególne okoliczności uzasadniające przedłużenie powyższego terminu. Powódka choruje na stwardnienie rozsiane od wielu lat, jednak dopiero po rozwodzie choroba gwałtownie przybrała na sile. W czasie trwania małżeństwa A. W. pobierała już rentę, jednak poruszała się o własnych siłach. Dopiero później zaczęła korzystać z wózka inwalidzkiego. Pojawiła się również konieczność częstych i intensywnych rehabilitacji. Obecnie stan zdrowia powódki uniemożliwia jej samodzielną egzystencję. Gwałtowny postęp choroby stanowi zatem nadzwyczajną okoliczność uzasadniającą przedłużenie terminu, o którym mowa w art. 60 § 3 krio.

Przy ustalaniu wysokości obowiązku alimentacyjnego sąd wziął pod uwagę usprawiedliwione potrzeby powódki oraz możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego. A. W. jest w stanie zaspokoić swoje potrzeby w zakresie utrzymania, jak również pokryć przeważającą część kosztów leczenia i rehabilitacji. Powódce brakuje jednak środków na zapewnienie zabiegów rehabilitacyjnych w zakresie usprawiedliwionym jej stanem zdrowia i stopniem zaawansowania choroby. Świadczenia z publicznej służby zdrowia stanowią jedynie niezbędne minimum i powinny być uzupełniane dodatkowymi zabiegami. Z drugiej strony należało uwzględnić możliwości zarobkowe i majątkowe W. W.. Mężczyzna założył obecnie nową rodzinę, ma żonę oraz dwójkę dzieci. Dzieci te chodzą do szkoły oraz korzystają z dodatkowych zajęć pozalekcyjnych. Córka pozwanego uczestniczy w szkolnych wymianach zagranicznych, które muszą być dofinansowywane przez mężczyznę. Mężczyzna przejściowo utrzymuje również córkę stron, która poszukuje pracy oraz wspólnie z nim zamieszkuje. Rodzina spłaca kredyt, którego rata wynosi ponad 700 zł miesięcznie. Część dochodu przeznaczana jest również na lekarstwa W. W. oraz opiekę ortodontyczną córki pozwanego. Koszt utrzymania mieszkania pozwanego oscyluje w granicach 1000 zł.

Powyższe okoliczności dały sądowi podstawę do ustalenia wysokości świadczenia alimentacyjnego na kwotę 200 zł miesięcznie. Suma ta pozwoli zaspokoić usprawiedliwione potrzeby powódki a jednocześnie nie będzie zbyt uciążliwa dla pozwanego i nie wpłynie na jego możliwości utrzymania siebie oraz rodziny. Sąd zasądził zatem od pozwanego na rzecz powódki alimenty w wysokości po 200 zł miesięcznie, płatne do rąk powódki do dnia 15 – go każdego następującego po sobie miesiąca z góry, z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia 2 lipca 2015 r. (dzień wniesienia pozwu). W pozostałej części powództwo podlegało oddaleniu.

Na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 kpc sąd z urzędu nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

Kosztami procesu w wysokości 120 zł sąd obciążył pozwanego na mocy art 102 kpc. Z tego też względu sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (§ 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.)).